

| PIRLS 2016: Úroveň čtení českých žáků od roku 2011 stagnuje

V úterý 5. prosince 2017 byly zveřejněny výsledky mezinárodního šetření PIRLS 2016, které zjišťuje úroveň čtenářských vědomostí a dovedností žáků 4. ročníků ZŠ. Nejlepšího výsledku ve čtenářské gramotnosti dosáhli žáci z Ruska a Singapuru, za nimi následují žáci z Hongkongu, Irsku, Finska, Polska a Severního Irsku. Žáci z České republiky dosáhli nadprůměrného výsledku, avšak zaostali za žáky 13 zapojených zemí EU a jejich výsledek v porovnání s předchozím cyklem v roce 2011 spíše stagnuje.

Mgr. Zuzana Janotová

národní koordinátorka šetření PIRLS, oddělení mezinárodních šetření

Realizací mezinárodních šetření včetně šetření PIRLS je v České republice pověřena Česká školní inspekce, která zjištění z mezinárodních šetření důsledně propojuje se zjištěními z národní inspekční činnosti, což umožňuje poskytovat komplexní informace o kvalitě a efektivitě vzdělávání založené na relevantních domácích i mezinárodních datech.

O PIRLS 2016

Na jaře roku 2016 byl realizován další cyklus mezinárodního šetření PIRLS (*Progress in International Reading Literacy Study*), který je projektem Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání IEA¹. **První zjišťování** výsledků žáků v rámci projektu PIRLS se uskutečnilo v roce 2001 a od té doby se pravidelně opakuje v **pětiletých cyklech** již po dobu 15 let. Hlavním cílem šetření je poskytovat tvůrcům vzdělávací politiky, učitelům a dalším odborníkům ve školství informace, které jim mohou pomoci při zvyšování úrovně vědomostí a dovedností žáků ve čtenářské gramotnosti.

Teoretickým východiskem celého projektu je Koncepce šetření PIRLS². Čtenářská gramotnost je v projektu

chápána jako tvořivý a interaktivní proces a čtenáři jsou vnímáni jako osoby, které aktivně vytvářejí význam textu, ovládají efektivní čtenářské strategie a umějí uvažovat o tom, co přečetly. Pro účely šetření PIRLS 2016 je čtenářská gramotnost definována jako:

„Schopnost rozumět formám psaného jazyka, které vyžaduje společnost a/nebo oceňují jednotlivci, a tyto formy používat. Čtenáři mohou odvozovat význam z různých forem textů. Čtou, aby se učili, aby se začlenili do společnosti čtenářů ve škole i v každodenním životě, a také pro zábavu.“

Účastníci šetření PIRLS 2016

- Šetření PIRLS 2016 se zúčastnili **žáci z 50 zemí** z celého světa.
- V ČR zapojeno **157 ZŠ** a více než **5 500 žáků**.
- **Doplňkové dotazníky** vyplňovali kromě **žáků** také jejich **rodiče** (rodinné zázemí a postoje ke čtení), **270 učitelů** (vzdělávání a postoje učitelů, průběh výuky) a **157 ředitelů** (atmosféra ve škole, podmínky výuky čtení).

Zjištění

Česká republika se do šetření PIRLS zapojila v letech 2001, 2011 a 2016. V roce 2001 se čeští žáci umístili na 12. místě s počtem 537 bodů. V roce 2011 se čeští žáci ve čtenářské gramotnosti statisticky významně zlepšili a dosáhli výsledku 545 bodů. **Za uplynulých 15 let, od roku 2001 do roku 2016, došlo v České republice ke statisticky významnému zlepšení průměrného výsledku žáků**, avšak v porovnání s předchozím cyklem v roce 2011 se výsledek českých žáků podstatně nezměnil. V sousedních zemích se naopak od roku 2011 významně zlepšili žáci z Maďarska a Rakouska.

Za posledních patnáct let se v České republice statisticky **významně zvýšil podíl žáků na nejvyšší úrovni čtenářské gramotnosti**. Jde o žáky, kteří dokážou nalézt a interpretovat složitou informaci, jejíž jednotlivé části jsou uvedeny v různých místech v textu, vysvětlit vztahy mezi informacemi nebo sled událostí a přemýšlet o záměru autora (*viz obrázek 1*). Ve srovnání s průměrem zemí OECD a EU doplněných o Rusko, Singapur a Hongkong je podíl českých žáků na nejvyšší úrovni čtenářské gramot-

¹ International Association for the Evaluation of Educational Achievement

² Zkrácená česká verze Koncepce šetření PIRLS 2016 je dostupná na webových stránkách České školní inspekce -zde-

